

«ԵՍ Է՛Ն ԵԿԵՆ ԵՄ ԻԲՐԵՎ ՈՒՆՏԱՎՈՐ»

Պատմական անհիշելի ժամանակներից ուխտագնացությունը մեր ժողովրդի համար հոգու սրբազան պահանջ է եղել: Քրիստոնեական երկու հազար տարիների ընթացքում մեր պատմիչները մեկից ավելի անգամներ ճշմարտապատում տեղեկություններ են թողել ուխտագնացությունների մասին Մշո Ա. Կարապետ, Առաքելոց վանք, Ս. Թադեի, Վասպուրականի զանազան սրբատեղիներ ու վանքեր: Հավաքական ուխտագնացություններ կազմակերպվել են դեպի Ս. Էջմիածին, Հաղբատ, Սանահին, Տաթև և մանավանդ Ս. Գեղարդա պատմական վանք: Այս վանքում է, որ Ս. Գրիգոր Լուսավորչից սկսած ոչ միայն հավատացյալ հայ ժողովուրդը, այլև շատ հաճախ սրբազան մեր հայրապետները, իրենց հետևորդներով, որպես ուխտավոր եկել են երկրպագելու քրիստոնեական մեծագույն սրբությունն հանդիսացող Աստվածամուխ Ս. Գեղարդին: Մեր օրերում էլ Ս. Գեղարդի պատմական այս նշանավոր վանքը չի կորցրել իր նախկին փառքը որպես ուխտավայր: Անցյալի սրբազան սովորույթով ամեն շաբաթ և կիրակի բազմահազար հայրդիներ Հայաստանի զանազան շրջաններից, գրեթե առանց բացառության Մայր Հայրենիք ուխտի եկած հարյուրավոր սփյուռքահայեր, ինչպես նաև մեր երկրին մոտիկ ու հեռավոր հանրապետություններից մեծ թվով ուխտավորներ ամեն կիրակի ու տոն օրերին գալիս են ու գալիս աղոթքի ու երկրպագության համար, որ ուխտավորի, այցելուի առջև իրենց ամբողջ շքեղությամբ հառնում են անկրկնելիորեն գեղեցիկ հայրենի բնաշխարհի հազարամյա սրբացած այն քարերը, որոնք

մոտի, խնկի և ժամանակի միահյուսումով դարձել են հուշ սրբազան պատմության ու հերոսական անցյալ:

1987 թ. հունիսի 28, կիրակի:

Ազգիս Սրբազնագույն Հայրապետը որոշել էր ուխտի աղոթքի գալ մեր հնամյա վանքը: Այդ օրը Ս. Էջմիածնի Մարավանքը սովորականից ավելի շուտ էր արթնացել՝ սրբազան մեծ ուխտավորին ճանապարհելու համար: Առավոտյան Նորին Սրբությունը իր ուղեկիցներով Իջման ա. սեղանի առջև աղոթքից հետո ճամփա ելավ ուխտի: Մայրավանքից ճանապարհը դեպի Ս. Գեղարդա վանք անցնում է Արարատյան դաշտավայրով, մայրաքաղաքի լայնահուն պողոտաներով, Կոտայքի շրջանով և երբեմնի արքայական ամառանոցային քաղաք Գառնիով: Այս ամբողջ ճանապարհին Հայոց Հայրապետին ուղեկցում էին Աստվածաշնչյան սրբազան Արարատները: Քիչ հետո մեքենաների շարայումը հայտնվեց գեղատեսիլ ու անտառաշատ Ազատ գետի հովտում, որի ակունքների մոտ, գետի ձախ ափին, մեր նախնիները կառուցել են հրաշակերտ այս տաճարը, որտեղ երբեմն օտարներն անգամ գալիս են այցելության: Վանքիս միաբանությունը, հավատացյալ հոծ բազմության հետ միասին, գլխավորությամբ վանահոր՝ արժանապատիվ Տ. Եղիշե ավագ քահանա Սարգսյանի, դիմավորեց Նորին Սրբությանը: Աջահամբույրից հետո Վեհափառ Հայրապետը իր հայրական օրհնությունը բաշխեց հավաքվածներին և զանգերի քաղցրալուր դողանքի ներքո առաջնորդվեց սուրբ տաճար:

Օրվա պատարագիչն էր Մայր Աթոռի

միաբաններից հյուրաբար Ս. Գեղարդում գտնվող Տ. Նզրաս արեղա Ներսիսյանը: Նորին Սրբությունը և Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի պատվարժան անդամները՝ գերաշնորհ Տ. Սիոն արքեպս. Մանուկյանի գլխավորությամբ, զբաղեցրին իրենց հատկացված տեղերը: Այսօր իրապես բացառիկ է ս. պատարագի արարողությունը. երգչախումբը երգում է «Սուրբ-Սուրբ»: Աղոթում է լեւի-լեցուն եկեղեցին, աղոթում է նաև Սրբազան Քահանայապետը:

Հովվապետի քաջատոջության, եկեղեցաշեն գործոց հաջողության համար:

Վեհափառ Տեր, Ս. Գրիգոր Լուսավորչի կողմից հիմնադրված սրբազան այս վանքի ներկա միաբանության և հազարավոր ուխտավոր հայության համար բացառիկ ու եզակի օր է այսօր: Ստույգ է, որ Հայոց Հայրապետներից շատերը հաճախ երկրպագելու են եկել համաքրիստոնեական Աստվածամուխ Ս. Գեղարդին, որը շուրջ չորս հարյուր հիսուն տարի այնքան

Թափոր՝ դեպի Ս. Գեղարդի տաճար

«Հայր մեր»-ից առաջ վանքիս վանահայր արժանապատիվ Տ. Նիկիե ավագ քին. Սարգսյանը, բարի գալուստ մաղթելով Վեհափառ Հայրապետին և իր ողեկիցներին, ասաց.

«Ծնորհագարդ և Սրբազան Հայրապետ Ամենայն Հայոց.

Որդիական անհուն հրճվանքով և երախտագիտությամբ, հանուն մեր միաբանության, բազմահազար հավատացյալ և ուխտավոր Ձեր հոգևոր զավակների, թույլ տրվեք ողջունել և բարի գալուստ մաղթել Ձերդ Սրբությանը՝ Ս. Լուսավորչի զահի 130-րդ Աստվածարչալ Հայրապետիդ, և մատուցել մեր որդիական սրտաբուխ բաշքեմաղթությունները՝ իմաստնագարդ և քաջ

հավատքով և երկյուղածորեն պահպանվել է հոշակավոր այս վանքի միաբանության կողմից: Ծջմարիտ է նաև, որ վերջին հարյուրամյակում թերևս առաջին Հայրապետն էք, որ հատուկ մի կիրակի բացակայում եք Մայրավանքից հոշակավոր, պատմական այս վանքում աղոթելու, Ձեր սրբազան ներկայությամբ, օրհնաբեր խոսքով ավելացնելու համար նաև մեր հոգիների կանթեղի յուղը՝ ավիշը ոչ միայն մեր հոգևոր կյանքի, այլև լուսատունն նվիրումի այն ուղու, որին կոչված ենք ծառայելու: Հպարտ եմ հանդիսավոր այս պահին զեկուցել ալեգարդ Վեհիդ, որ տասը տարի առաջ Ձերդ Սրբության օրհնությամբ և գործուն միջամտությամբ վերակազմակերպված այս վանքի այսօրվա միաբաններս քաջապես

Վերահիստ Հայրապետը պատգամ է տալիս հավատացյալներին

գիտակցում ենք, որ ծառաներն ենք անգու-
գական, առաքելական ու ճշմարտապես
ազգային մեր Սուրբ Եկեղեցու, որի մյուռո-
նաբույր կամարների ներքո, զորությամբ
Ս. Հոգու և արիաջան, եկեղեցասեր, հայ-
րենասեր հայ եկեղեցականների անմնա-
ցորդ նվիրումի, հայ ժողովուրդը անաղարտ
է պահել ոչ միայն իր ուղղափառ հավատ-
քը, այլև իր ազգային ու մշակութային ան-
կրկնելի դիմագիծը: Ե դարի հայ պատ-
մագրության ամենանշանավոր դեմքերից
Փավստոս Բուզանդը, բնութագրելով Ներ-
սես Մեծ Հայրապետին, որը ի միջի այլոց
իր ամատային արձակուրդը երբեմն այս
վանքում է անցկացրել, գրում է. «Այր էր սա
մեծ և բարձր հասակաւ, վայելուչ գեղով...
տենչալի, ցանկալի, երկիրում ի տեսունէ,
յոյժ աւանդապահ պատիրամացն նորա,
մարդասէր, սուրբ, զգաստ, սաստիկ իմա-
սուն... իրաւանցն իրաւարար, ցածուն,
բաղք, խոնարհ և կատարեալ սիրովն Աս-
տուծոյ և եռայր Հոգւովն սրբով: Ամենալ-
նի կատարեալ յամենայնի, զի ոչ երբեք
ուրեք եղև նման նմա այլ ոք ի Հայաստան
երկրի»:

Աստված իմ, որքան զուգադիպություն և
նմանություն Մեծն Ներսես և Մեծն Վազ-
գեն Հայրապետների միջև: Թվում է, թե
ճշմարտապատում և իրատես պատմիչը
նկատի ունի Մեծն Վազգեն Ա. Ծնորհա-
գարդ Հայրապետի: 30 և ավելի տարիներ
է, որ վերաշինում և բարեգարդում եք Աս-
տուծո փառքի համար կառուցված անկրկ-
նելի ճարտարապետական գոհարներ՝ մեր
վանքերն ու եկեղեցիները, ինչպես այդ ա-
նում էր 1500 տարիներ առաջ Մեծն Ներ-
սես Հայրապետը: Մեր ժողովուրդն ու Ե-
կեղեցին Ձերո՛ Սրբության անձնական
բարձր հեղինակությանը և Ձեզ յուրահա-
տուկ գործարար ջանքերին են պարտական,
որ վերջապես մեր օրերում հնարավոր ե-
ղա՛վ հաշտ օտարների մեր Եկեղեցին, մա-
նավանդ Քրիստոսաւէ Մայր Աթոռ Ս. Էջ-
միածինը իր ավանդական դիրքի և բարձ-
րության հասցնել: Հպարտ է մեր ժողո-
վուրդը, որ ջարդվեց օտարների կողմից
մեր Եկեղեցու նկատմամբ եղած արհա-
մարհանքի և անտարբերության սառույցը:
Այսօր, արդեն Հայ Եկեղեցին ամենաբազ-
մանդամ մեծերի հետ խոսքի է մտնում որ-
պես իրավահավասար Եկեղեցի, պահելով
երկհազարամյա առաքելական իր շքեղ
փառքն ու ավանդական դիրքը: Այս շատ
կարևոր հարցում դժվար է զուգահեռ անց-
կացնել մեր եկեղեցական պատմության
մեջ:

Վեհափառ Տեր, օգտվելով հարմար առի-
թից, թույլ տվեք մեր միաբանության և իմ
կողմից խոնարհ աջահամբույրով վերանո-
րոգել անմնացորդ նվիրվածության և ծա-
ռայության մեր ուխտը բազմաշարչար մեր
Եկեղեցու, Միածնաւէ Մայր Աթոռ Ս. Էջ-
միածնի և նրա շնորհագարդ մեծ գահա-
կալի հանդէպ: Որդիական շնորհակալու-
թյուններ Սրբությանդ Ձեր սրբազան ներ-
կայությամբ մեզ բոլորիս պարգևած շատ
բարձր պատվի համար: Այսօր և ամեն օր,
Վեհափառ Տեր, ուխտավոր մեր ժողովրդի
հետ, միշտ աղոթող ենք, որ բարին Աստ-
ված համերամ ժամանակոք առողջ և ա-
պահով կյանք պարգևի Վեհիդ, որ կարո-
ղանաք այսքան խոտվահույզ մեր ժամա-
նակներում ալեկոծումներից փրկել մեր Ս.
Եկեղեցին:

Կրկին ու կրկին բարի գալուստ մաղթե-
լով Ձեզ և Ձեզ ուղեկցող Գերագույն Հո-
գևոր Խորհրդի պատվարժան անդամնե-
րին, խոնարհաբար խնդրում եմ օրհնել Ձեր
առջև անհամբեր սպասող, Ձեր օրհնու-
թյանը կարոտ Ձեր ժողովրդին:

«Ի Տեառնէ առաքեցաք» մեզ համար,
Վեհափառ Տեր:

Հուսկ ապա Վեհափառ Հայրապետը իր
օրհնության խոսքն ուղղեց հավաքված ուխ-
տավոր ժողովրդին:

Մեզ համար մեծ գոհունակություն է աշ-
սօր լինել Ս. Գեղարդում՝ այս պատմա-
կան վանքում, ս. պատարագի ժամին, ձեզ
հետ միասին խղոթելու: Բացառիկ, իրապես
հոգեկան հրճվանքի պահ է ինձ համար,
կարծում եմ նաև ձեզ համար, որ այսքան
մեծ թվով քավաքվել եք այստեղ: Ինձ հա-
մար մխիթարական է, որ մեր ժողովուր-
դը ոչ միայն Երևանից, այլ նաև հեռավոր
շրջաններից, տակավին մույնիսկ դրացի
հանրապետություններից հայ կանայք և
տղամարդիկ, երիտասարդներ և ծերունի-
ներ չեն մոռանում Ս. Գեղարդը, և զոհե
տարին մի անգամ, կամ գուցե երկու տա-
րին մի անգամ ուխտի են գալիս՝ աղոթելու
և ստանալու այս սրբացած քարերից և ս.
սեղանից Աստուծո օրհնությունը: Ես էլ
այսօր եկել եմ իբրև ուխտավոր մեր հոգե-
վոր եղբայր գերաշնորհ Սիոն արքեպիս-
կոպոսի և մեր Գերագույն Հոգևոր Խոր-
հրդի անդամների հետ միասին: Միշտ է,
որ կարելի է աղոթել ամեն տեղ, ամեն ե-
կեղեցու կամարների ներքո, կամ մույնիսկ
եկեղեցուց դուրս, ինչպես ինքը՝ Հիսուս

արտահայտվում է այդ մասին, թե որտեղ էլ որ լինեք և աղոթեք՝ ես լայնտեղ եմ ձեզ լսելու: Դա ճշմարիտ է, սակայն կան վայրեր, սրբատեղիներ, որոնք կարծեք սովորական աղոթատեղիներից ավելի են: Մենք ահա այս Ս. Գեղարդա կամարների մերքո այդ ավելին զգում ենք և ապրում: Եվ այդ ավելին, իմ կարծիքով, այն բազմաթիվ, տասնյակ սերունդներն են, մոտ հազար տարի և ավելի, որոնք մեզ նման ուխտի են եկել: Հայաստանցիներ, նույնիսկ Հայաստանից հեռու ապրող հայեր հարյուրավոր տարիներ շարունակ, սերնդից-սերունդ, շարան առ շարան եկել են համբուրելու այս սրբացած քարերը և հայցելու Աստծու օգնականությունը, ողորմությունը և օրհնությունը: Տակավին հնագույն ավանդություններից մեզ հայտնի է, որ նույնիսկ Գրիգոր Լուսավորիչ եկել է բնության այս հրաշալի անկյունը, այս երկնամերձ լեռների, ժայռերի մեջ աղոթելու: Եվ այսօր, երբ մենք այստեղ աղոթում ենք, լսելիություն կեդրավ զգում ենք մեր նախնիների ներկայությունը մեր մեջ:

Փառք Աստուծո, որ հնադարյան այս վանքը, իմ զահակալության տարիներին վերանորոգվեց հիմնովին: Ավելի տարիքոտները ձեզանից հիշում են, թե ինչպիսի վիճակի մեջ էր գտնվում այն և ինչպիսի անխնամ ու կիսավեր վիճակի մեջ էին գտնվում այս շինությունները 80—40 տարիներ առաջ: Բայց, Աստուծո օգնականությամբ, մեր ժողովուրդի առատաձեռնությամբ, մեր պետական իշխանությանց բարյացակամ վերաբերմունքով և օժանդակությամբ նույնիսկ, կարողացանք կամաց-կամաց վերանորոգել այս վանքը և՛ ներքուստ, և՛ արտաքուստ, և՛ վանատունը, և՛ բոլոր մյուս հարակից շենքերը: Հատկապես վերջին տասը տարիների ընթացքում Գեղարդա վանքը ամեն իմաստով իր բարձրագույն մակարդակը գտավ և դա պարտական ենք մեծ մասամբ վանահորը՝ Տեր Եղիշե ավ. քհն. Սարգսյանին և իր շուրջը հավաքված քահանա հայրերին և պաշտոնյաներին, որոնք բացառիկ բարեխղճությամբ, գորգորանքով և նվիրվածությամբ աշխատում են այստեղ: Աշխատում են այն գիտակցությամբ, որ իրոք ծառայում են Աստուծո և մեր հայ ժողովուրդին: Եվ խաչ տարիների ընթացքում բոլոր մեր ուխտավորները, որոնք այցելում են Ս. Գեղարդ, և ոչ միայն հայերը, այլ նաև Սովետական Միության հեռավոր շրջաններից եկած մեր ռուս եղբայրները կամ ուրիշ ազգություններ, կամ արտասահմանից, հեռավոր արևմտյան երկրներից եկած

ուխտավորներ, իբրև տուրիստներ ոգեշնչվում են այս սրբատեղիով և այս ճարտարապետական հիանալի կառույցով: Պետք է գիտենանք, չմոռանանք, որ Հայաստանի մյուս մի շարք պատմական վանքերի և եկեղեցիների շարքում առաջահերթ տեղ է գրավում Ս. Գեղարդը իր համբավով: Ս. Գեղարդի վանքը համաշխարհային արժեք ունի իբրև ինքնուրույն, չկրկնվող, ուրիշ տեղ չտեսնված հրաշալիք տաճար: Ահա այստեղ ենք գտնվում մենք այսօր աղոթելու և ձեզ հետ միասին հոգեկան ներշնչանքի պահեր ապրելու:

Իմ խոսքում ես մի քանի անգամներ հիշեցի աղոթքի մասին: Մեր եկեղեցական գրքերում շատ սքանչելի աղոթքներ կան, որոնք խմբագրել են մեր երանելի հայրապետները, եռամեծ վարդապետները, դրանց թիվը շատ մեծ է, մի ամբողջ գրադարան կարելի է լցնել Հայ Եկեղեցու այդ սքանչելի, հոգևոր և գրական արժեք ներկայացնող աղոթքներով: Բայց կա մի աղոթք, որ մեր սրտին մոտ է առավելապես: Համաքրիստոնեական աղոթք է, որ ինքը մեր Տեր Հիսուս Քրիստոս իր կենդանի շուրթերով արտասանեց առաջին անգամ երկու հազար տարիներ առաջ իր շուրջ համախըմբված իր հետևորդներին: Դա կարճ աղոթք է, Տերունական աղոթք ենք կոչում մենք և հաճախ արտասանվում է և եկեղեցիների կամարների մերքո, ժամերգությանց ընթացքին, և բնակարաններում: Ես կարծում եմ, որ այդ աղոթքը դուք բոլոր իմանում եք: Խոսքը «Հայր մեր»-ի մասին է: «Հայր մեր»-ը համաքրիստոնեական աղոթք է և սքանչելի աղոթք է: Այդ կարճ հատվածի մեջ համարյա ամեն բան ասված է: Եվ ես պիտի ցանկալի, որ ձեզանից ամեն մեկը անգիր իմանա սկզբից մինչև վերջ: Եվ պիտի հանձնարարեի նաև մայրերին, որ իրենց զավակներին էլ սովորեցնեն «Հայր մեր»-ը: «Հայր մեր, որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո, եկեղեցի արքայութիւն քո, եղիցի կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի...» և այլն: Այս վերջին խոսքի վրա ուզում եմ մեկ պահ կանգ առնել՝ «եղիցի կամք քո, որպէս յերկինս և յերկրի», այսինքն Տեր Աստված՝ Հայր մեր, թող քո կամքը կատարվի ինչպես երկրներում, այնպես էլ այստեղ՝ երկրի վրա: Եվ ո՞րն է Աստուծո կամքը: Մենք գիտենք այդ Ս. Ավետարանից: Աստուծո կամքն է, որ նախ մարդիկ երկրի վրա ապրեն և խաղաղ և արդար գործերով: Սիրով տոգորված մեկը մյուսի հանդեպ, սեր՝ ընտանեկան հարկի տակ, սեր՝ ընկերային կյանքում, դրացիների, բարեկամների շրջանակում՝ սեր

և խաղաղություն աշխատանքի վայրում: Այդ սիրո հիմքի վրա կտարածվեն խաղաղ կյանքը, խաղաղ հարաբերությունները մարդկանց միջև: Քրիստոս ծնավ խաղաղության ավետիսով և հոգին ավանդեց խաչի վրա՝ խաղաղությունը թողնելով իբրև գերազույց պատգամ, ուղեցույց: Միևնույն ժամանակ խաղաղությամբ է, որ կարող է երկրի վրա իրականացվել Աստուծո կամքը: Եղբայրական սեր և կյանքի խաղաղություն ենք ցանկանում մեր հայ ժողովրդին: Բայց խաղաղության մասին խոսելով չենք կարող չմտածել նաև աշխարհի խաղաղության մասին, որովհետև մեր Հայաստան աշխարհն էլ այս աշխարհից դուրս չի գտնվում: Մենք էլ այս երկրագնդի վրա ենք ապրում, և անցյալից ահավոր փորձառություններ ունենք, երբ տուժել է մեր ազգը ռազմամոլ բռնակալ պետությունների պատերազմների հետևանքով: Դուք գիտեք մեր ազգի պատմությունը: Բավական է հիշել միայն 1915-ի մեծ կոտորածը՝ ցեղասպանությունը, երբ հայ ազգի կեսը բնաջրհեղեղ Արևմտյան Հայաստանում Օսմանյան կոչված վայրագ կառավարողների ձեռքով: Փառք Աստուծո, մենք արդեն իբրև ժողովուրդ խաղաղ և ապահով ապրում ենք Սովետական հանրապետությունների մեծ ընտանիքում, և ապրում ենք բարգավաճ ու հառաջդիմող կյանք՝ հետզհետե ծաղկումովը մեր շինարարության, տնտեսական և ազգային մշակութային, նաև մեր եկեղեցական կյանքը: Արդ աղոթող ենք, որ մեր այս խաղաղ և արդար կյանքը չխանգարվի, աշխարհի մեծամեծները իրար հետ հասկացողության լեզու գտնեն, պատերազմական միջոցների չդիմեն և համայն աշխարհի խաղաղության պայմաններում մեր ազգն էլ հետզհետե աճի, զարգանա և իրականացնի իր բոլոր արդար երազանքները: Ահա այսպիսով է որ Աստուծո կամքը կլինի երկրի վրա:

Թող Տերը անասան և միշտ անվտանգ պահպանե մեր Մայր Հայրենիքը՝ Սովետական Հայաստանը, թող պահպանե, պահե անվտանգ համայն մեր ժողովուրդը ի Հայաստան և ի սփյուռս աշխարհի, որովհետև մեր ժողովուրդի համարյա կեսը ապրում է օտար երկրների կամարների տակ: Նրանք էլ մեր հարազատ զավակներն են և մենք կազմում ենք մեկ ամբողջական և անբաժանելի ազգություն՝ թվով ավելի քան յոթ միլիոն: Թող Աստված իր պահապան ձեռքը տարածված պահի մեր բոլորիս վրա և լսի մեր աղոթքները և իր օրհնությունը բաշխի բոլորիս, սիրելի հավատացյալներ, պարզելով ձեզ քաջառողջություն, երջան-

կություն ձեր ընտանեկան հարկերի տակ և հաջողություն պարգևի ձեր բոլոր բարի գործերին:

«Ողջ լեռուք գորացեալ սուրբ հոգւով».

ամեն:

Օրհնության խոսքի ավարտից հետո Նորին Սրբությունը դիմեց եկեղեցում հավաքված խոռոներամ ժողովրդին, հիշեցնելով. «Քանի որ մենք ձեզ խոսեցինք նաև Տերունական աղոթքի մասին, եկեք ուրեմն այսօր սրբազան այս տաճարի մեջ, սուրբ պատարագի ընթացքում միասին երգենք «Հայր մեր»-ը»: Ծառ հուզիչ էր ու խորապես տպավորիչ, որ Հայաստանի տարբեր շրջաններից աղոթքի եկած հայ հավատացյալները, անսալով Հայրապետի կոչին, միացան դարաց դասին՝ այնքան ներդաշնակորեն երգելով Տերունական աղոթքը:

Հավարտ ս. պատարագի խոռոներամ ժողովուրդը, շրջապատելով իր սիրասուն Հայրապետին, թափորի հետ միասին շարժվեց դեպի վանատուն: Հայրապետական թափորը հաճախ խոնավում էր, քանի որ հավատացյալները անընդհատ մոտենում և օրհնություն էին խնդրում վեհափառ Հայրապետից:

Ս. պատարագից հետո Նորին Սրբությունը բարեհաճեց ընդունել վանքի միաբանությանը՝ գլխավորությամբ արժանապատիվ Տ. Եղիշե ավագ քնն. Սարգսյանի: Վանահայրը համառոտակի զեկուցեց վանքի հոգևոր, տնտեսական և շինարարական աշխույժ վիճակի մասին: Պատասխանեց Նորին Սրբությանը հետաքրքրող հարցերին:

Ընդունելության արժանացան նաև դըպրաց դասն ու աշխատակիցները: Վեհափառ Հայրապետը, տալով իր օրհնությունը, պատվիրեց, որ ավելի մեծ նվիրումով գործեն հանուն մեր Եկեղեցու: Ի պատիվ Նորին Սրբության և իր ուղեկիցների միաբանական սեղանատանը կազմակերպվեց հանդիսավոր ճաշ: Ծաշի ընթացքում վանահայր արժանապատիվ Տ. Եղիշե ավագ քնն. Սարգսյանը մի անգամ ևս հանուն միաբանության բարի գալուստ մաղթելով Նորին Սրբությանը, ասաց.

«Վեհափառ Տեր, մեր ժողովուրդը երեսուն և ավելի տարիներ է, որ արժանանում է Ձերո՞ Սրբության օրհնանքին: Գաղտնիք չէ, որ մեր հավատացյալ ժողովուրդը, թե՛ Հայրենիքում և թե՛ Սփյուռքում Ձեր Սրբազան անձի նկատմամբ անմնացորդ սեր ունի: Համայն հայ ժողովրդի մաղթանքն ու աղոթքը Ձեզ հետ է, քանի

որ Ձեր գործունեությամբ Հայաստանյայց Եկեղեցին ամենուրեք հասցրիք մոր բարձունքների»:

Ծաշից հետո Վեհափառ Հայրապետը մեկ անգամ ևս ցանկացավ շրջել վանքի բնակելի և տնտեսական շինությունները, գնահատելով կատարված շինարարական աշխատանքները, անելով մահ որոշ օգտակար դիտողություններ:

Չնայած մայրամուտ էր, բայց ուխտավորները դեռ լեցուն էին վանքի տարածքում. երբ հարցնում էինք ուշ մնալու պատճառը, պատասխանը լինում էր մեկ. «Սպասում ենք հանդիսավորապես ճանապարհելու մեր Վեհափառին և ստանալու իր հայ-

րական օրհնությունները»: Հավանաբար հենց այդ էր պատճառը, որ Նորին Սրբության մեկնելուց առաջ ժողովուրդը կենդանի միջանցք էր ստեղծել Վեհի և իր ուղեկիցների համար:

Վերջին անգամ օրհնելով ժողովրդին, հավատացյալների բարի ճանապարհի մաղթանքներով Վեհափառ Հայրապետը, իր ուխտը կատարած, ճամփա ելավ դեպի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին:

Ուխտդ ընդունելի Աստուծո առջև և բարի ճանապարհ, սիրելի Վեհափառ:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԶՆ. ՄԱԼՅԱՆ
Միաբան Ս. Գեղարդա վանքի

